

ІВАН ЗАЙЧЕНКО

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОСТІ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА У ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито певний досвід професійного розвитку майбутнього спеціаліста у галузі дошкільної освіти в Чернігівському національному педагогічному університеті імені Т.Г.Шевченка на прикладі викладання окремих педагогічних дисциплін.

Ключові слова: педагог-дошкільник, професійний розвиток, ЧНПУ імені Т.Г.Шевченка, педагогічні дисципліни, викладання, досвід.

Актуальність проблеми та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі”, яка розроблена на виконання Закону України “Про дошкільну освіту” та Базового компонента дошкільної освіти в Україні, і в якій відображено вимоги до оновлення змісту освіти дитини від народження до шести (семи) років життя, уніфіковано вимоги до розвиненості, вихованості й навченості дитини раннього та дошкільного віку, спрямована на забезпечення гармонійного й різнобічного розвитку дошкільника, формування його особистості, створення в умовах дошкільного навчального закладу розвивального життєвого простору, сприятливого для закладання основ його компетентності, формування розумової, соціальної, емоційної зрілості, забезпечення балансу фондів “можу” і “хочу”, “розвиток у дитини зачатків активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції як системи ціннісних ставлень до природи, культури, людей, власного “Я” [1, с. 6-7], виховання у дошкільників творчого ставлення до життя.

Безперечно, що успіх реалізації Базової програми, у першу чергу, залежить від вихователя дитячого садка, який повинен мати фундаментальну теоретичну підготовку, ґрунтовні практичні уміння й навички, а також володіти відповідними особистісними якостями (моральними, психологічними, психоаналітичними). У свій час ще Г.Ващенко відзначав: “Вихователька мусить бути для дітей другою матір'ю, такою ж люблячою, але крім того, озброєною знаннями з педагогіки й дитячої психології та відповідним досвідом” [2, с. 300].

У контексті фундаментальної теоретичної підготовки майбутнього педагога дошкільного навчального закладу важливим є завдання визначення такого змісту психолого-педагогічної освіти у вищих педагогічних навчальних закладах, який би максимально відповідав сучасним потребам підготовки педагогічних кадрів, що в свою чергу, вимагає розробки і видання нових навчальних планів, програм, підручників, посібників, дидактичних матеріалів з усіх навчальних дисциплін, запровадження нових педагогічних технологій.

Розроблені нами згідно з вимогами державного стандарту програми і навчальні посібники з педагогіки, історії педагогіки, соціальної педагогіки, дошкільної педагогіки, реабілітаційної педагогіки, що передбачені навчальним планом підготовки бакалавра зі спеціальності 6.010101 “Дошкільна освіта” Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка, спрямовані на забезпечення високої якості вищої освіти, яка є основою для створення Європейського простору вищої освіти, для забезпечення конкурентноспроможності випускників вищих навчальних закладів України.

Вивчення відзначених дисциплін ґрунтується на принципах науковості, об’єктивності, історизму, ґрунтовності, природовідповідності, культуровідповідності, народності, логічності, зв’язку навчання з життям і теорії з практикою, пріоритету загальнолюдських цінностей.

Мета статті – розкрити певний досвід викладання педагогічних дисциплін, передбачених навчальним планом підготовки бакалаврів зі спеціальності 6.010101 «Дошкільна освіта» у Чернігівському національному педагогічному університеті імені Т.Г.Шевченка, в контексті професійного розвитку майбутніх педагогів дошкільних навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У системі теоретичної підготовки майбутнього педагога педагогічні дисципліни є базовими і покликані закласти основи діалектичного розуміння педагогічного процесу, сформувати здібності об’єктивно, на науковій основі осмислювати педагогічну дійсність, приймати найефективніші рішення у відповідності з педагогічними закономірностями і принципами освіти й виховання.

Важливим завданням курсу педагогіки є озброєння майбутніх педагогів чіткою методологією педагогіки, глибокими і міцними знаннями основних педагогічних категорій і понять (виховання, освіта, навчання, розвиток, формування; система, процес, принципи, організаційні форми і методи виховання, освіти й навчання; наукові основи управління освітою тощо). У процесі вивчення педагогіки студенти мають проникнутись розумінням високої значущості педагогічної праці у виробничо-економічному й суспільному прогресі людства. Тому у вищому педагогічному навчальному закладі має забезпечуватися високий теоретико-методичний рівень викладання даного курсу, створені належні умови для глибокого, якісного опанування його студентами.

Важливою функцією педагогіки є виховання у майбутнього педагога високих гуманістичних якостей: поваги до людей, людської гідності, культури спілкування, цивілізованого співжиття та ін.

Педагогічна освіта і виховання повинні органічно поєднувати програмні вимоги, сформульовані в документах міжнародних організацій, зокрема, положення про пріоритетність прав і свобод людини (Програма розвитку Організації Об’єднаних Націй, Декларація прав людини та інші), з положеннями, що визначають сутність гуманітарної і освітньої політики в Україні на сучасному етапі, які містяться в державних законодавчих документах, зокрема Конституції України, Державній національній програмі

“Освіта” (Україна XXI століття), Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Законах України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про вищу освіту”, Законі України “Про мови в Україні” та ряді інших.

Головне завдання курсу “Педагогіка” є озброєння студентів ґрунтовними **знаннями теоретичних основ** сучасної педагогічної науки, а також **уміннями**, необхідними для ефективної організації навчання й виховання учнів в умовах розбудови національної Української держави, реалізації Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, інших важливих документів.

У результаті вивчення курсу педагогіки майбутні спеціалісти повинні оволодіти такими *спеціальними педагогічними уміннями*:

1) планувати педагогічну діяльність, визначати мету й завдання освіти й виховання, а також близькі, середні та далекі освітні перспективи;

2) використовувати на практиці основні форми організації освіти й виховання учнів різних типів шкіл і вікових категорій, а також відповідні методи й засоби освіти й виховання, оптимально поєднувати їх у конкретній педагогічній ситуації;

3) організовувати учнів і колектив учнів на виконання необхідних теоретичних і практичних завдань; ефективно керувати діяльністю й спілкуванням учнів у колективі в навчально-виховному процесі;

4) аналізувати педагогічний процес, результати навчання й виховання, вивчати учнів і учнівські колективи, з’ясовувати причини неуспішності, недоліки в поведінці учнів, накреслювати ефективні заходи, спрямовані на їх усунення;

5) займатися самоосвітою, творчо використовувати на практиці нові досягнення педагогічної науки й передового досвіду, здійснювати необхідні педагогічні дослідження, виявляти творчий підхід, не допускати формалізму й схематичності в педагогічній діяльності;

6) ефективно виконувати функції класного керівника, організовувати позакласну й позашкільну роботу з учнями, а також роботу з батьками, громадськістю, різноманітними організаціями (державними, громадськими та іншими), учнівським самоврядуванням.

Забезпечення гнучкості програми навчання студента допомагає запровадження кредитно-модульної системи навчання ECTS (European Credit Transfer System).

Курс педагогіки для студентів спеціальності “Дошкільна освіта”, передбачає 4 кредити, 144 год., з них аудиторних 68 год., самостійної роботи 68 год., чотири змістові модулі, що містять 17 тем.

У I змістовому модулі “Загальні основи педагогіки” ґрунтовно розкрито теоретико-методологічні основи педагогіки, її роль, місце і значення в сучасному суспільно-соціальному розвитку молодшої Української держави, аналізуються закономірності, вікові й індивідуальні особливості процесу розвитку особистості, а також дається уявлення про педагогічний процес та сучасні педагогічні інновації.

Змістовий модуль II “Дидактика” присвячено розкриттю наукових основ дидактики, зокрема сутності, змісту, принципів, методів, засобів, форм

навчання у відповідності з віковими та індивідуальними особливостями учнів. Помітну увагу приділено ідеї розвивального і виховуючого навчання, єдності навчання й виховання, аналізу критеріїв оцінювання знань учнів.

У III змістовому модулі “Теорія виховання” розкрито наукові основи сучасного гуманістичного виховання, зокрема національного. Мова йде про мету, завдання, зміст, методи, шляхи, засоби і форми гуманістичного виховання. Проаналізовано проблеми розумового, морального, естетичного, фізичного, трудового, економічного, екологічного, правового виховання молоді. Увага звернута на формування наукового світогляду, соціально активної позиції, необхідність самовиховання особистості. Розкрито сутність, зміст, функції, проблеми розвитку учнівського колективу, дитячих та громадських формальних і неформальних організацій; роль і значення взаємозв’язку школи, сім’ї, громадськості у справі виховання, а також завдання, функції, роль, місце і значення класного керівника у формуванні особистості школяра.

У IV змістовому модулі “Школознавство” розкрито наукові основи управління сучасною загальноосвітньою школою, методичної роботи в школі, діяльності адміністрації і педагогічного колективу школи, а також перспективи розвитку школи і педагогічної науки в Україні на початку XXI століття.

Орієнтовна структура залікового кредиту та критеріїв оцінювання модуля з педагогіки наведено нижче. (Аналогічно це зроблено й для інших дисциплін).

Орієнтовна структура залікового кредиту курсу педагогіки:

ТЕМА	Кількість годин, що відводяться на			
	Лекції	Семінари	Самостійну роботу	Індивідуальну роботу
ЗМІСЛОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ				
Тема 1. Педагогіка як наука і навчальний предмет, її зв’язок з іншими науками.	2	2	4	Навчальний проект
Тема 2. Філософські основи педагогіки. Методологія і методи педагогічних досліджень.	2	2	4	
Тема 3. Загальні закономірності розвитку особистості. Вікові та індивідуальні особливості розвитку.	2	2	4	
Тема 4. Учитель сучасної школи. Система освіти в Україні.	2	2	4	
ЗМІСЛОВИЙ МОДУЛЬ II. ДИДАКТИКА				
Тема 5. Дидактика як теорія навчання і освіти.	2	2	4	
Тема 6. Процес навчання як цілісна система.	2	2	4	

Тема 7. Принципи навчання.	2	2	4	
Тема 8. Зміст загальної освіти.	2	2	4	
Тема 9. Загальні методи і засоби навчання.	2	2	4	
Тема 10. Форми організації навчального процесу в школі.	2	2	4	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ				
Тема 11. Проблема мети і завдань виховання.	2	2	4	
Тема 12. Загальні закономірності і принципи виховання.	2	2	4	
Тема 13. Загальні методи і засоби виховання.	2	2	4	
Тема 14. Учнівський колектив і його роль у формуванні особистості.	2	2	4	
Тема 15. Класний керівник. Його роль, місце і значення у формуванні особистості.	2	2	4	
Тема 16. Основи сімейного виховання. Взаємозв'язок школи, сім'ї та громадськості у справі виховання.	2	2	4	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ШКОЛОЗНАВСТВО				
Тема 17. Теоретико-методологічні основи управління освітою. Методична робота в школі і атестація педагогічного персоналу.	2	2	4	
РАЗОМ	34	34	68	

Орієнтовні критерії оцінювання модуля:

Теми	Аудиторна робота			Реферат	Письмовий тест	Індивідуальне НДЗ	Самостійна робота	Сума балів
	Виступ	Доповнення	Бліц-опитування					
Змістовий модуль I								
Т 1.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 2.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 3.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 4.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Разом	8	2	1	2	1		2	16
Змістовий модуль II								
Т 5.	1.5	0.5	0.25	0.25			0.5	3
Т 6.	1,5	0.5	0.25	0.25			0.5	3
Т 7.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 8.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 9.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Разом	9	2.5	1.25	2	1.75		2.5	18
Змістовий модуль III								
Т 10.	1.5	0.5	0.25	0.25			0.5	3
Т 11.	1.5	0.5	0.25	0.25			0.5	3
Разом	3	1	0.5	0.5			1	6

Змістовий модуль IV								
Т 12.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 13.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 14.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 15.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 16.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Т 17.	2	0.5	0.25	0.5	0.25		0.5	4
Разом	12	3	1.5	3	1.5		3	24
						6	5	11
Всього	32	8.5	4.25	7.5	3.25	6	13.5	75

У курсі розкрито лише теоретичні основи педагогіки і зокрема виховання. Це дасть змогу в подальшому студентам ґрунтовно опанувати курси “Історія педагогіки”, “Дошкільна педагогіка”, “Методика виховної роботи”, “Педагогічна творчість”, “Порівняльна педагогіка”, “Соціальна педагогіка”, “Реабілітаційна педагогіка”, “Сучасні педагогічні технології”, “Основи педагогічного експерименту” та ін.

У процесі вивчення курсу “Педагогіка” студенти користуються широким спектром літературних джерел: урядовими і державними документами про освіту й школу в Україні, підручниками і навчальними посібниками з педагогіки таких авторів, як А.М.Алексюк, Ю.К.Бабанський, Н.В.Бордовська і А.О.Реан, О.І.Вишневський, О.М.Кобрій та М.М.Чепіль, Н.П.Волкова, В.М.Галузинський і М.Б.Євтух, І.В.Зайченко, Т.А.Ільїна, Б.Т.Лихачов, В.І.Лозова, Н.Є.Мойсеюк, П.І.Підкасистий, І.П.Підласий, О.Я.Савченко, В.О.Сластьонін, М.М.Фіцула, І.Ф.Харламов, П.М.Щербань, В.В.Ягупов, М.Д.Ярмаченко та інші, першоджерелами класиків світової й вітчизняної педагогіки, матеріалами сучасної педагогічної преси та преси минулого тощо.

Вивчення **історії педагогіки** у вищих педагогічних навчальних закладах сприяє формуванню чіткого уявлення про процеси розвитку теорії й практики навчання й виховання, його обумовленості соціально-економічною структурою суспільства, рівнем наукових знань у кожен історичну епоху, особливостями культурного й національного розвитку кожного народу, розумінню внеску багатьох педагогів, культурно-освітніх діячів у розвиток вітчизняної і світової педагогічної думки й педагогічної науки, виробленню науково-гуманістичного ставлення до педагогічної спадщини минулого й сьогодення, забезпечує вироблення у студентів діалектичного та історичного підходу до аналізу педагогічних явищ, подій, фактів, сприяє формуванню наукового світогляду.

На сучасному етапі історія педагогіки як наука і навчальний предмет покликана вирішувати такі завдання:

– вивчати закономірності виховання як загальнолюдського й суспільного явища, його залежність від потреб суспільства, які постійно змінюються; розкривати зв’язок мети й завдань, змісту, організації виховання з рівнем економічного розвитку суспільства, а також з рівнем розвитку науки і культури в кожен історичну епоху;

– виявляти раціональні й гуманістично спрямовані педагогічні засоби, розроблені поколіннями прогресивних педагогів, які усвідомлювали взаємозв'язок виховання з суспільним прогресом і необхідністю відповідності виховання особливостям психофізичного розвитку особистості;

– розкривати шляхи розвитку педагогічної науки, характер взаємодії педагогічної теорії і практики, узагальнювати те позитивне, що було накопичено в попередні історичні епохи;

– на кожному етапі соціально-історичного розвитку подавати історично правдиву картину стану світової та вітчизняної школи й педагогіки;

– в цілому історико-педагогічні знання повинні активно впливати на формування історичної свідомості педагогів усіх рівнів, сприяючи подальшому удосконаленню народної освіти.

У змісті історії педагогіки розкриваються якісні зміни в розвитку педагогічної думки і шкільної практики, простежується боротьба прогресивних і консервативних тенденцій як у вітчизняній, так і в зарубіжній педагогіці. Саме тому при висвітленні педагогічних теорій, концепцій і педагогічної спадщини окремих мислителів акцентується увага на тому новому, прогресивному, особливому, що зробили вони у порівнянні зі своїми попередниками і, що сприяло розвитку педагогічної теорії та практики.

У курсі історії педагогіки розглядають як школа й педагогіка відповідали вимогам і потребам суспільного розвитку, як процес розвитку науки в цілому впливав на теорію і практику виховання, як нові педагогічні ідеї позначалися на шкільній практиці і, нарешті, як досягнення практики навчання й виховання знаходили відображення в педагогічній теорії.

Програма курсу історії педагогіки передбачає 10 кредитів, 360 год., з яких 200 год. аудиторні. У другому семестрі вивчається курс “Історії зарубіжної педагогіки”, у третьому – “Історії української педагогіки”, у четвертому – “Історії дошкільної педагогіки”.

При вивченні курсу “Історії української педагогіки” ми дотримуємося запропоновану М.Д. Ярмаченком та О.В. Сухомлинською періодизацію розвитку національної педагогічної думки, основою якої слугує культурно-антропологічний та цивілізаційний підхід:

I період: IX–XVI ст. Педагогічна думка Княжої доби;

II період: 1569 – середина XVII ст. Педагогіка в контексті слов'янського Відродження;

III період: друга половина XVII – XVIII ст. Педагогічна думка і школа козацької доби (українського бароко);

IV період: XIX ст. – 1905 р. Становлення модерної педагогічної думки, педагогічне просвітництво в Україні;

V період: 1905–1920 рр. Педагогічна думка і школа в період визвольних змагань українського народу;

VI період: 1920–1991 рр. Українська педагогічна думка і школа за радянських часів;

Етапи: I – 1920–1933 рр.: етап експериментування й новаторства;

II – 1933–1958 рр.: українська педагогіка як складова “російсько-радянської” культури;

III – 1958–1985 рр.: українська педагогічна думка у змаганнях за демократичний розвиток;

IV – 1985–1991 рр.: становлення сучасного етапу розвитку української педагогічної думки в рамках радянського дискурсу;

VII період – 1991 – до нашого сьогодення: розвиток педагогіки і школи в Українській державі.

Соціальна педагогіка – це галузь педагогіки, що вивчає соціальне виховання (виховання в соціумі), яке здійснюється як в спеціально для цього призначених навчальних закладах, так і в різноманітних організаціях, для яких воно не є провідною функцією.

Курс “Основи соціальної педагогіки” є важливою складовою фахової підготовки майбутніх спеціалістів у галузі соціальної роботи, які вирішили присвятити своє життя служінню людям, особливо тим, які вкрай і негайно потребують підтримки й допомоги – матеріальної, духовної, педагогічної, консультативної, інформаційної тощо.

Для соціального педагога необхідним є високий професіоналізм, глибокі знання, передовий світогляд, висока духовність, патріотизм, моральність, загальна культура, а також цілий ряд специфічних якостей, які мають бути притаманні саме працівникові соціальної служби.

Пропонований нами зміст курсу основ соціальної педагогіки спрямований на підвищення якості підготовки майбутніх соціальних працівників, тому в ньому ми прагнули відобразити сучасний рівень розвитку соціальної педагогіки як науки і реальних потреб існуючої практики.

Оволодіння знаннями й умінями, безпосередньо пов’язаними з актуальними проблемами соціально-педагогічної практики, допоможе майбутнім спеціалістам у подальшому практично вирішувати ці проблеми. А засвоєння студентами наукових знань, фактів, соціально-педагогічних концепцій, ідей допоможе їм не лише розуміти й пояснювати існуючі в житті проблеми, а й прогнозувати їх подальший розвиток, знаходити адекватні шляхи і засоби вирішення наявних проблем.

Найважливішими завданнями пропонованого курсу є:

- формування у студентів теоретичних уявлень про соціальну педагогіку як галузь гуманітарного знання, її об’єкта й предмета дослідження, найважливіших категорій;

- формування цілісного уявлення про умови, фактори, закономірності, шляхи та засоби соціалізації особистості;

- формування професійно-орієнтованого світогляду майбутніх спеціалістів;

- розкриття специфіки соціально-педагогічної діяльності та її гуманістичної спрямованості; оволодіння основними методами і формами соціально-педагогічної діяльності з різноманітними категоріями клієнтів

- формування у студентів знань і умінь соціально-педагогічних досліджень.

Оскільки предметом соціальної педагогіки є дослідження й аналіз виховних можливостей суспільства і способів їх актуалізації шляхом інтеграції можливостей громадських, державних і приватних організацій з метою створення умов для розвитку і духовно-ціннісної орієнтації людини, то одним з можливих варіантів структури соціальної педагогіки може бути такий:

Змістовий модуль I. Філософія соціального виховання.

Визначення шляхів інтеграції виховних можливостей суспільства може бути успішним за умови, якщо соціальна педагогіка проаналізує ряд фундаментальних теоретичних питань, які мають методологічне й світоглядне значення, а саме: “Що необхідно розуміти під поняттям виховання в сучасних умовах розвитку людської цивілізації й українського суспільства?”, “Як розуміти мету виховання сьогодні?”, “Які принципи виховання сформувалися в процесі історичного розвитку суспільства?”, “Яке співвідношення виховання з соціалізацією людини впродовж усього її життя?”, “Яка методологічна база сучасної соціальної педагогіки?” Саме ці питання висвітлюються у першому змістовому модулі навчального курсу соціальної педагогіки.

У II змістовому модулі “Соціологія виховання” здійснена спроба на основі даних про механізми соціалізації особистості проаналізувати психологічні особливості й умови ефективності взаємодії суб’єктів соціального виховання, а також найважливіші фактори соціалізації, шляхи і засоби використання виховних можливостей суспільства, нівелювання негативних і збільшення позитивних впливів на розвиток людини в процесі соціалізації.

У III змістовому модулі “Соціально-педагогічна віктимологія” розкрито сутність соціально-педагогічної віктимології як галузі знання, в якій: а) на міждисциплінарному рівні вивчається розвиток людей з фізичними, психічними, соціальними й особистісними дефектами та відхиленнями, а також людей, чий статус в умовах конкретного суспільства визначає чи створює умови для нерівності, дефіцит можливостей для соціального розвитку й самореалізації; б) розробляються загальні й спеціальні принципи, завдання, зміст, форми, методи й засоби профілактики, мінімізації, корекції тих обставин, унаслідок яких людина стає жертвою несприятливих умов соціалізації

У четвертому змістовому модулі “Теорія і методика соціального виховання” розкрито сутність соціального виховання як соціальної інституції, проаналізовано індивідуальні, групові, соціальні суб’єкти виховання, їх взаємодія, схарактеризовано, яким чином здійснюється інтеграція виховних можливостей суспільства, як організується взаємодія індивідуальних, групових і соціальних суб’єктів виховання, як здійснюється управління соціального виховання на загальнонаціональному, регіональному, локальному рівнях.

У процесі викладання курсу ми прагнемо критично осмислити, врахувати і творчо використати найновіші теоретичні й практичні здобутки в галузі соціальної педагогіки як в нашій країні, так і за рубежом, зокрема матеріали О.В.Безпалько, В.Г.Бочарова, Ю.В.Василькової, Т.А.Василькової, Б.З.Вульфової, М.А.Галагузової, М.Б.Євтуха, І.Д.Зверєвої, Л.Г.Коваль, А.Й.Капської, Г.М.Лактіонової, А.О.Малько, Л.І.Міщик, А.В.Мудрика, В.А.Нікітіна, В.М.Оржеховської, С.С.Пальчевського О.П.Сердюка та ін.

На вивчення курсу “Основи соціальної педагогіки” передбачено 4 кредити, 144 год., з них 68 год. аудиторних.

Мета курсу “Дошкільна педагогіка” – сприяти підготовці висококваліфікованих фахівців дошкільного профілю, здатних здійснювати всебічний розвиток особистості дитини, використовуючи надбання народної педагогіки, а також досягнення педагогічної науки і передової практики дошкільного виховання.

Найважливішими завданнями вивчення курсу дошкільної педагогіки є:

1. Розкриття теоретичних основ виховання, навчання й розвитку дітей дошкільного віку, методичні питання організації життя й діяльності дошкільників.

2. Ознайомлення студентів із надбаннями народної педагогіки, досягненнями світової педагогічної науки й передового педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти.

3. Формування здатності до педагогічного осмислення явищ виховання, навчання й розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання.

4. Озброєння студентів методами й формами організації навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі.

5. Розвиток уміння педагогічного прогнозування, самостійності й критичності мислення.

6. Сприяння вихованню кращих моральних рис особистості майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу.

Вивчення курсу “Дошкільна педагогіка” сприяє розвитку професійно-значущих якостей особистості майбутнього педагога: спостережливості, наполегливості толерантності; формуванню активної творчої особистості, здатної до самостійного визначення і розв'язання професійних та інших життєвих завдань; підготовці майбутніх вихователів до виховання й навчання дітей дошкільного віку відповідно до вікових та індивідуальних психологічних особливостей.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів знань про:

- значення дошкільного дитинства для становлення особистості дитини;
- надбання світової педагогічної думки та педагогічних традицій українського народу;
- становлення й розвиток ідей дошкільної педагогіки;
- особливості виховання й навчання дітей раннього віку;
- особливості виховання й навчання дітей дошкільного віку;
- шляхи здійснення гуманізації навчально-виховного процесу у ДНЗ;
- шляхи вивчення й врахування потреб та інтересів дітей в навчально-виховному процесі.

На основі цих знань у студентів мають бути сформовані уміння:

- планувати, організовувати й реалізовувати пізнавальні, розвиваючі й виховні аспекти педагогічного процесу в дошкільному навчальному закладі;
- забезпечувати диференційований підхід до вихованців;
- аналізувати програмно-методичні матеріали;

- організовувати предметно-ігрове середовище у різних вікових групах дошкільного навчального закладу;
- добирати та ефективно використовувати безпосередні й опосередковані методи керівництва іграми дошкільників;
- використовувати різні форми організації навчальної діяльності дітей у ДНЗ, враховуючи потреби, інтереси, попередній досвід дитини.

Особлива увага приділена вивченню Базової програми розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” (2008).

Курс “Дошкільної педагогіки” містить 11 кредитів, 14 змістових модулів 396 год., з яких аудиторних – 221 год.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Подальшим напрямом пошуків вважаємо удосконалення змісту психолого-педагогічних дисциплін, а також розробку відповідного змісту педагогічної освіти для спеціалістів і магістрів зі спеціальності 6.010101 “Дошкільна освіта” Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базова програма дитини дошкільного віку “Я у Світі” / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України; наук. ред. та упоряд. О.Л. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430 с.
2. Ващенко Г. Виховання волі і характеру: підручник для педагогів / Григорій Ващенко. – К.: Вид-во «Школяр», 1999. – 385 с.
3. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – 2-е вид. / І.В.Зайченко. – К.: «Освіта України», «КНТ», 2008. – 528 с.
4. Зайченко І.В. Історія педагогіки. У двох книгах. Книга 1. Історія зарубіжної педагогіки. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І.В.Зайченко. – К.: Видавничий дім “Слово”, 2010. – 624 с.
5. Зайченко І.В. Основи соціальної педагогіки. Електронний посібник / І.В.Зайченко. – Чернігів, 2009. – 480 с.
6. Освіта в Україні. Нормативна база. – 3-є вид., змін та доп. / Є.К.Пашутинський. – К.: КНТ, 2007.
7. Програми педагогічних дисциплін. Укладач проф. І.В.Зайченко. – Чернігів, 2009. – 60 с.

SUMMARY

The experience of the professional development of future pre-school education specialist in T.G. Shevchenko Chernihiv Scientific Pedagogical University on the basis of the example of separate pedagogical studies teaching is analyzed.

Key words: *pre-school education tutor, professional development, T.G. Shevchenko Chernihiv Scientific Pedagogical University, pedagogical studies, teacher, experience.*